JACK LONDON

VOLÁNÍ DIVOČINY

LEDA 2020

I / DO SYROVÉHO SVĚTA

Buck noviny nečetl, jinak by věděl, že se valí neštěstí nejen na něho, ale na každého silného svalnatého psa s teplou dlouhou srstí, co se jich na mořském pobřeží od průlivu Puget až k San Diegu nachází. Protože muži hledající v arktických tmách objevili žlutý kov a paroplavební a dopravní společnosti ten objev nafukovaly, spěchaly do severních končin tisíce lidí. A ti všichni potřebovali psy, těžké psy se silnými svaly, aby mohli pracovat, a s hustým kožichem, aby se uchránili před mrazem.

Buck žil ve velkém domě v údolí Santa Clara zalitém sluncem. Byl to dům soudce Millera a stál stranou cesty zpola zakrytý mezi stromy, jimiž jen prosvítala široká stinná veranda obklopující budovu ze všech čtyř stran. K domu se přistupovalo po štěrkové cestě, která se vinula mezi rozlehlými trávníky a pod propletenými větvemi vysokých topolů. Vzadu za domem bylo všechno ještě prostornější než vepředu. Stály tam velké stáje, v nichž pracoval dobrý tucet čeledínů a chlapců, řada domků pro služebnictvo, porostlých popínavou révou, nekonečné a úpravné seskupení hospodářských budov, dlouhá vinná loubí, zelené pastviny a výběhy, štěpnice a záhony jahod a keřů bobulovin, čerpací

stanice na artéské studni tam taky byla a u ní velký betonový bazén, do něhož se chlapci soudce Millera vrhali na ranní koupel a za horkých odpolední se v něm ochlazovali.

A na tom velikém panství Buck vládl. Tady se narodil a prožil tu čtyři roky života. Pravda, byli tu ještě jiní psi. Na tak rozlehlém sídle nemohli nebýt další psi, ti však nic neznamenali. Přicházeli a odcházeli, sídlili v plně obsazených psincích nebo žili nepochopitelně zavření v tichých koutech domu jako japonský mopslík Toots nebo mexický naháček Ysabela – to byli podivní tvorové, kteří jen zřídka vystrčili nos ze stavení nebo se vůbec dotkli nohama země. Naproti tomu tam byli foxteriéři, a těch bylo nejméně dvacet, vyštěkávající strašlivé hrozby na Tootse a Ysabelu, kteří se na foxteriéry dívali z oken, chránění celou armádou služek vyzbrojených smetáky a mokrými hadry.

Ale Buck nebyl ani pokojový psík, ani pes z psince. Celá říše patřila jemu. Skákal do plaveckého bazénu nebo vycházel se syny pana soudce na lov, provázel jeho dcery Molie a Alici na dlouhé toulky za soumraku nebo časného jitra, za zimních večerů líhal u pánových nohou před hučícím ohněm krbu v knihovně, jeho vnoučata vozil na hřbetě nebo je kutálel v trávě, střežil jejich krůčky na divoce dobrodružných výpravách až k studni na dvoře stájí a ještě dál, až k ohradám a výběhům a k záhonům rybízu. Mezi teriéry si vyšlapoval vladařsky a Tootse s Ysabelou naprosto ignoroval, neboť byl králem – králem vládnoucím všemu, co na sídle soudce Millera lezlo, plazilo se a létalo, včetně bytostí lidských.

Jeho otec Elmo, obrovský bernardýn, býval soudcovým nerozlučným společníkem a Buck byl na nejlepší cestě stát se nástupcem svého otce. Nebyl tak velký – vážil jen čtyřiašedesát kilo – protože jeho matka Shep pocházela z rodu

skotských ovčáků. Nicméně těch šedesát čtyři kilogramů váhy, s přídavkem důstojnosti pocházející z dobrého živobytí a obecné úcty, mu umožňovalo vystupovat vpravdě královsky. Ty čtyři roky od časů, kdy byl ještě štěnětem, prožil životem sytého aristokrata; byl na sebe pěkně hrdý, vždy maličko sobecký, jak bývají venkovští šlechtici vlivem své odloučenosti. Uchránil se však a nestal se pouhým zhýčkaným pokojovým pejskem. Lov a podobné radovánky na čerstvém vzduchu ho zbavovaly tuku a zpevňovaly mu svaly; a jako všem vodymilovným plemenům byla i jemu láska k chladné vodě lékem a zárukou zdraví.

Takový byl a tak se měl pes Buck na podzim roku 1897, kdy nález na Klondiku přitahoval muže z celého světa na mrazivý sever. Buck ale nečetl noviny a kromě toho nevěděl, že jeden z pomocných zahradníků Manuel není zrovna žádoucí známost. Manuel byl otrokem jednoho hříchu. K smrti rád sázel v čínské loterii. A v té hazardní hře byl dále otrokem jedné slabosti – víry v systematické sázky, čímž bylo zpečetěno jeho zatracení. Neboť na systematické sázky je zapotřebí peněz, kdežto mzda pomocného zahradníka nepřesahuje ani nutné potřeby pro manželku a četné potomky.

Památného večera, kdy se Manuel dopustil zrady, byl soudce na schůzi Sdružení pěstitelů rozinek a chlapci měli napilno se zakládáním sportovního klubu. Když Manuel s Buckem vycházeli z ovocného sadu, jak si Buck představoval na pouhou procházku, nikdo je neviděl. A s výjimkou jediného muže nikdo ani neviděl, jak přišli na malou příležitostnou zastávku na znamení zvanou College Park. Ten jediný člověk s Manuelem promluvil a z ruky do ruky zacinkaly peníze.

„Můžete už taky zboží zabalit, než ho dodáte," řekl ten cizí člověk nevrle a Manuel ovinul Buckovi okolo krku kus silného provazu pod obojek.

„Jak s tím zakroutíte, tak ho pořádně přiškrtíte," pravil Manuel a neznámý zabručel pohotově na souhlas.

Buck snesl připevnění provazu s klidnou důstojností. Jistě, bylo to něco nezvyklého, on se však naučil lidem, které znal, důvěřovat, a přiznával jim moudrost přesahující jeho vlastní rozum. Když ale byly konce provazu odevzdány do rukou cizího člověka, hrozivě zavrčel. Dával tak pouze na srozuměnou nelibost a ve své hrdosti věřil, že takový náznak je rozkazem. Jenže k jeho překvapení se mu provaz utáhl okolo krku a zarazil mu dech. V náhlé zuřivosti po chlapovi skočil, ten mu vyrazil na půl cesty vstříc, popadl ho u samého hrdla a obratným švihem si ho přehodil na záda. Potom se provaz nemilosrdně utahoval, zatímco Buck se vztekle dral s jazykem bezvládně visícím z mordy a hruď se mu marně vzpínala po dechu. Jakživ s ním nikdo tak zle nezacházel a nikdy v životě takhle nezuřil. Ale sil mu ubývalo, oči mu pokryl skelný povlak, a když ti dva muži mávli na vlak a hodili Bucka do zavazadlového vozu, nevěděl už o ničem.

Potom už si jen matně uvědomoval, jak ho bolí jazyk a jak jím zmítá a kamsi ho odváží nějaké vozidlo. Vřískavé zaječení parní píšťaly na křižovatce mu prozradilo, kde se octl. Kolikrát se soudcem cestoval, a tak poznal, že se veze v zavazadlovém voze. Otevřel oči a objevil se mu v nich neovladatelný vztek násilně uneseného krále. Ten člověk mu skočil po hrdle, ale Buck byl rychlejší. Čelistmi mu sevřel ruku a nepovolil, dokud nebyl znovu přiškrcen do bezvědomí.

„Jo, tydle záchvaty má porád," říkal ten chlap a schovával pokousanou ruku před železničním zřízencem ze zavazadlového vozu, jehož pozornost hluk zápasu přivábil. „Pán mě s nim posílá do Friska. Je tam zázračnej psí doktor, a tak si náš pán myslí, že mu ho vykurýruje."

Chlap potom o téhle noční jízdě vykládal velmi výmluvně ve svůj prospěch v San Francisku, kde se se psem octl v malé kůlně za hospodou.

„Dostanu za to mizernejch padesát babek," bručel, „a víckrát bych si s tim nezačal ani za tisícovku hotově na dřevo."

Ruku měl obvázánou zakrváceným kapesníkem a pravou nohavici roztrženou od kolena ke kotníku.

„Kolik dostal ten druhej holomek?" tázal se hostinský.

„Stovku," zněla odpověď. „Nechtěl vzít ani vo brďol míň, ať sem papež."

„Tak to máme celkem sto padesát," počítal hostinský, „a pejsek stojí za to, nebo jsem skopová palice."

Únosce si rozvázal zkrvavený obvaz a prohlížel si rozdrásanou ruku. „Jesli já nedostanu vzteklinu –"

„Tak jen proto, že kdo má viset, ten se neutopí," chechtal se hostinský. „Tadyhle, ještě mi s ním pomůžete, než zas odtáhnete o číslo dál," dodával.

Omámený, trpící nesnesitelnou bolestí v krku a na jazyku a polouškrcený, pokoušel se Buck svým mučitelům vzepřít. Znovu ho ale přiškrtili a povalili, až se jim podařilo přepilovat silný mosazný obojek a sejmout mu ho z krku. Potom mu sundali i provaz a hodili Bucka do přepravní bedny podobné kleci.

Tam proležel zbytek únavné noci, oddával se hněvu a nechával se unášet poraněnou pýchou. Nedovedl pochopit, co to všechno znamená. Co s ním tihle cizí lidi zamýšlejí?

Proč ho vězní v té těsné kleci? To nevěděl, ale mučilo ho neurčité tušení neodvratné pohromy. Několikrát v noci vyskočil, když zarachotily dveře kůlničky a otevřely se; doufal, že uvidí soudce nebo aspoň jeho syny. Pokaždé to ale byl boulovatý obličej hostinského, který na něj mžoural při ubohém světle lojové svíčky. A pokaždé se radostný štěkot, který se v Buckově zmučeném hrdle užuž rozechvíval, překroutil do zuřivého zavrčení.

Ale hostinský ho nechal na pokoji. Teprve ráno přišli čtyři muži a klec zvedli. Další mučitelé, usoudil Buck, neboť to byli otrhaní a neupravení ošklivci, a on na ně zuřil a bouřil skrz mříže. Chlapi se jen smáli a šťouchali do něho klacíky, na které se okamžitě s vyceněnými zuby vrhal, až si uvědomil, že právě o to jim jde. Načež si rozhněvaně lehl a oni bednu s ním zvedli na vůz. A tak i s klecí, se svým vězením, nastoupil dlouhou pouť a procházel mnohýma rukama. Převzali ho zřízenci v kanceláři dopravy rychlozboží, byl převezen do jiného vozu, těžký nákladní vlak ho odvezl s hromadou beden a balíků na převozní parník, z parníku putoval na velké nádraží a konečně ho naložili do vagónu rychlíku.

Dva dny a dvě noci byl vagón vláčen vřískajícími lokomotivami, a dva dny a dvě noci nedostal Buck vůbec nic jíst ani pít. V hněvu odpovídal na přátelské pokusy zřízenců rychlíku jenom vrčením, a na to oni zas odpovídali drážděním. Když se vztekem rozechvělý a s pěnou u huby vrhal na mříže, vysmívali se mu a pošklebovali se. Vrčeli a štěkali jako škaredá psiska, mňoukali na něj, třepetali rukama a kokrhali. Věděl, že je to všechno až příliš hloupé, ale tím víc uráželi jeho důstojnost, a jeho hněv narůstal a narůstal. Hlad mu ani tak moc nevadil, ale nedostatek vody mu způsoboval krutou žízeň a stupňoval jeho hněv až

k horečnatému roznícení. Co se konečně toho týká, jak byl Buck přepjatý a citlivý, to špatné zacházení samo mu přivodilo horečku, kterou zanícení vyprahlého, naběhlého hrdla a jazyka jen přikrmovalo.

Z jednoho měl radost: odvázali mu z krku provaz. Ten jim poskytoval nespravedlivou výhodu; ale teď, když byl provaz dole, teď jim ukáže. Už nikdy se jim nepodaří nasadit mu ho na krk. Na to můžou vzít jed. Dva dny a dvě noci nejedl ani nepil, a za ty dva dny a dvě noci trýzně se v něm nahromadily takové spousty hněvu, že by to špatně dopadlo s každým, kdo by mu teď první ublížil. Oči se mu podlily krví a celý se proměnil v zuřícího ďábla. Změnil se tak, že by ho sám soudce nepoznal, a zřízenci rychlodopravy zboží si s úlevou oddechli, když ho v Seattlu vysadili z vlaku.

Čtyři muži opatrně odvezli bednu na malý dvorek obehnaný vysokými zdmi. Vyšel zavalitý muž v červeném svetru, u krku hodně vytahaném, a podepsal kočímu dodací knížku. To je on, vytušil Buck, příští mučitel, a vrhal se divoce na mříže. Muž se zlostně usmál a přinesl si sekerku a tlustý klacek.

„Snad ho teďkon nepustíte z klece?“ tázal se kočí.

„To se rozumí,“ odpověděl muž, vrazil sekerkou do prken bedny a snažil se je vypáčit.

Na to se čtyři muži, kteří bednu skládali na zem, okamžitě rozprchli, a bezpečně usazení na vrcholu zdi se chystali pozorovat, co se bude dít.

Buck se vrhl na tříštěné dřevo, zatínal do něho zuby, vzpínal se na ně a zápolil s ním. Kdekoli sekerka dopadla, hned tam byl zevnitř a bezděčně jí napomáhal; při tom bručel a vrčel, stejně dychtivý dostat se z klece, jako byl pořízek v červeném svetru klidně rozhodnutý mu z ní pomoct.

„Tak, a je to, ty červenooký ďáble," řekl, když uvolnil otvor dostatečně velký, aby jím Buckovo tělo prošlo. Současně pustil z ruky sekerku a přehodil si klacek do pravice.

A Buck opravdu byl červenooký ďábel, jak se vzpínal ke skoku, jak se mu ježila srst, pěna se mu sbírala u huby a v očích podlitých krví se mu blyštělo šílenství. A jeho čtyřiašedesátikilová zuřivost, předrážděná ještě zadržovaným napětím dvou dnů a nocí se vyřítila rovnou na toho muže. Ve vzduchu, právě když se jeho čelisti užuž svíraly k chňapnutí, dostal ránu, která zadržela jeho tělo a srazila mu zuby k sobě, až to bolestivě cvaklo. Prudce se obrátil a dopadl k zemi na bok a na záda. Jakživ ho ještě nikdo klackem neuhodil a on nechápal, co se to stalo. S vrčením, které bylo trochu štěkem a víc bolestným výkřikem, se dostal opět na nohy a vrhl se vzhůru. A znovu ta rána a Buck byl drtivě sražen k zemi. Tentokrát si uvědomil, že to způsobil ten klacek, vztek mu však zabránil vzít si ponaučení. Víc než desetkrát zaútočil, a pokaždé klacek jeho útok odrazil a srazil ho k zemi.

Po zvlášť prudké ráně se vyškrabal na nohy, ale byl příliš omámený, než aby znovu zaútočil. Bezvládně se motal kolem, krev mu crčela z nosu, z huby a z uší, krásnou srst měl potřísněnou krvavou slinou. Vtom k němu muž přistoupil a záměrně mu zasadil strašlivou ránu do čenichu. Všechna bolest, kterou vytrpěl, byla nepatrná ve srovnání s agónií této bolesti. S řevem, který ve své divokosti zněl takřka jako lví, se znovu na muže vrhl. Jenže ten si přehodil klacek z pravé ruky do levé a klidně Bucka popadl za dolní čelist a škubl zároveň dolů a dozadu. Buck opsal ve vzduchu celý kruh a pak ještě půlku, načež hlavou a hrudí narazil na zem.

Zaútočil naposledy. Chlap mu zasadil vypočítanou ránu, s níž záměrně dlouho vyčkával, a Buck se zhroutil a klesl, sražen do plného bezvědomí.

„Ten teda dovede krotit psy, je to machr, to vám povim!“ zvolal nadšeně jeden z mužů na zdi.

„Rači bych celej tejden krotil hřebečky a v neděli třeba dvakrát,“ odpovídal kočí, když vylézal na vůz a pobízel koně k odjezdu.

Buckovi se vrátilo vědomí, ne však síly. Zůstal ležet, kde padl, a pozoroval odtud člověka v červeném svetru.

„Slyší na jméno Buck,“ říkal si pořez pro sebe. Předčítal si z dopisu od hostinského, v němž mu oznamoval zásilku bedny s obsahem. „No, Bucku, ty kluku jeden,“ mluvil dál bodře, „tak jsme si odbyli malou tahanici a nejlíp uděláme, když zůstanem při tom a necháme toho. Dostal jsi za vyučenou a víš svoje, a já taky vím svoje. Buď hodnej pejsek a bude ti dobře a máš se na co těšit. Jak budeš zlej, vymlátím z tebe střeva, jasný?“

Za hovoru bez bázně hladil hlavu, do níž tak nelítostně bušil, a i když se Buckovi bezděčně ježila pod těmi doteky srst, snášel je bez odporu. Když mu muž přinesl vodu, pil dychtivě a později zhltal kus po kuse pořádnou syrovou flákotu, rovnou tomu chlapovi z ruky.

Byl poražen a věděl to; zkrocen ale nebyl. Jednou provždy nahlédl, že proti člověku s klackem nemá sebemenší vyhlídky. To se tedy naučil a celý svůj další život na to nikdy nezapomněl. Ten klacek, to byl objev. Uvedl ho do království syrového světa a jeho zákonů, a on vykročil tomuto uvedení na půl cesty vstříc. Životní skutečnosti nabyly krutějšího výrazu, který ho sice nezastrašil, ale zároveň v něm probudil všechnu dosud utajenou lstivost jeho povahy. Jak

dny míjely, přibývali další psi, přivezení v klecových bednách i přivedení na provaze, někteří poslušně a jiní zuřící a řvoucí tak, jako přišel on sám; a všechny do jednoho viděl, jak jsou podrobováni nadvládě chlapa v červeném svetru. Znovu a znovu, jak se díval na to surové jednání, vnímal Buck hloub a hloub své poučení: muž s klackem je zákonodárce, pán, kterého je nutné poslouchat, i když není nezbytné se s ním smířit. Právě tím se Buck nikdy neprovinil, ačkoli viděl spráskané psy, jak se k tomu chlapovi lísali, vrtěli ocasem a lízali mu ruku. Viděl ale i psa, který se ani nesmířil, ani neposlechl, až byl nakonec v zápase o nadvládu zabit.

Tu a tam přicházeli lidé, neznámí lidé, kteří hovořili vzrušeně a vemlouvavě a všemi možnými způsoby vyjednávali s člověkem v červeném svetru. A kdykoli se v takových případech předávaly z ruky do ruky peníze, odváděli si ti cizí lidé s sebou jednoho nebo i víc psů. Buck byl zvědavý, kam to odcházejí, protože se pak už nikdy nevrátili, ale ovládal ho strach z budoucnosti a byl pokaždé rád, že si nevybrali jeho.

Přesto však nakonec nadešla i jeho chvíle, a to v podobě vychrtlého mužíka chrlícího lámanou angličtinu a spoustu nepěkných výkřiků, jimž Buck ani nerozuměl.

„Sakrament!“ zvolal, když spočinul zrakem na Buckovi. „Ten tady zatraceně náramná pes! He? Cože za něj?“

„Tři sta, a to je vlastně zadarmo,“ odpověděl pohotově chlap v červeném svetru. „A když jsou to teda úřední peníze od státu, nemusíte ani tak moc prskat, co, Perraulte?“

Perrault se zazubil. Uváží-li se, že nezvyklá poptávka vyhnala ceny do oblak, nebyla to za tak pěkné zvíře nepřiměřená cena. Kanadská vláda neprodělá, ani nebudou

její depeše putovat pomaleji. Perrault se ve psech vyznal, a když se podíval na Bucka, věděl, že je to jeden z tisíce – jeden z deseti tisíc, říkal si v duchu.

Buck viděl, jak jdou peníze z ruky do ruky, a nepřekvapilo ho proto, že si ten vychrtlý mužík odvádí dobromyslnou novofundlandskou fenu Curly a jeho samého. Tehdy naposledy viděl muže v červeném svetru, a když se s Curly dívali z paluby *Narvalu* na mizející Seattle, viděli také naposledy teplý jih. Perrault ho i s Curly odvedl dolů a tam ho odevzdal obrovi s černou tváří, který se jmenoval François. Perrault byl kanadský Francouz a byl snědý, ale François byl indiánský míšenec kanadského Francouze a byl snědý dvojnásob. Byl to pro Bucka nový druh lidí (měl souzeno vidět takových ještě hodně), a třebaže k nim nepociťoval žádnou náklonnost, přece jen se časem naučil si jich vážit. Brzy se poučil, že Perrault i François jsou féroví, klidní a nestranní, když udílejí spravedlnost, a znají psí způsoby až příliš dobře, než aby se mohli dát od psů napálit.

V mezipalubí *Narvalu* se Buck a Curly přidali k dalším dvěma psům. Jeden byl velký sněhobílý chlapík ze Špicberků, kterého z jeho rodiště odvezl kapitán velrybářské lodi a později si ho vzala geologická výprava do tundry. Byl jaksi zrádně přátelský, usmíval se druhému do očí, a přitom uvažoval o nějaké poťouchlosti, jako například při prvním krmení, když Buckovi ukradl kus jídla. Buck vyskočil, aby ho ztrestal, ale v tu chvíli hvízdl vzduchem Françoisův bič a trefil provinilce dřív; Buckovi už stačilo jen zachránit svou kost. François se zachoval spravedlivě, řekl si, a míšenec si získával jeho úctu.

Druhý pes se k nikomu neměl ani od nikoho pozornost nepřijímal; také se ale nepokoušel nováčky okrádat. Byl to

zasmušilý, mrzutý chlapík a Curly jasně ukázal, že si přeje pouze to, aby ho nechali na pokoji, jinak se že se stane něco nepříjemného. Říkali mu Dave a on jenom jedl a spal nebo v některých chvílích zíval, a vůbec nic ho nezajímalo, dokonce ani tehdy, když *Narval* proplouval průlivem Queen Charlotte a kolébal se a vzpínal a houpal jako posedlý. Buck a Curly byli z toho celí diví a báli se, ale Dave jen zvedl hlavu, jako by ho nemile rušili, věnoval jim lhostejný pohled, zívl a spal dál.

Dnem i nocí se loď otřásala neúnavným pulsováním lodního šroubu, a ačkoli dny míjely jeden jako druhý, Buckovi neušlo, že je čím dál chladnější počasí. Konečně jednoho rána lodní šroub ztichl a *Narval* prostoupilo ovzduší vzruchu. Buck to cítil stejně jako druzí psi a poznal, že se blíží změna. François je zapjal na řemeny a vyvedl na palubu. Při prvním kroku na studeném povrchu se Buckovi zanořily tlapky do nečeho bílého a rozměklého jako bláto. Uskočil zpátky a odfrkl. Víc toho bílého padalo ze vzduchu. Otřásl se, ale padalo to na něj dál. Zvědavě to očenichal, potom slízl špetku jazykem. Zapálilo to jako oheň, ale v příštím okamžiku to zmizelo. Buck byl z toho jelen. Zkusil to znovu, ale výsledek byl stejný. Přihlížející se bouřlivě rozesmáli a Buck se zastyděl, i když nevěděl proč, neboť předtím ještě nikdy sníh neviděl.